In Aeternum Mirabile Lectu 2025

Inhoudsopgave

4 Ten geleide

5 Van de rector

6 Lustrum 2025

7 Διδασκάλος ἡμῶν. In memoriam Ton Jansen

8 “Er zit geen munitie meer op het schip. Toch?”
Interview met Nanne Douma

14 Van boterhammen met kaas naar sterrenrestaurants.
Interview met Hiske Versprille

17 Een Griekse tragedie: de laatste eindexamenklas van Wim Kegel

20 Memorabilia. Herinneringen aan Ton Jansen

22 Samen op het Stedelijk met je broer en zus

28 Reünie van de *Mirabile Lectu*-redactie 1990-1992 na 32 jaar

32 In Aeternumprijs 2025

33 Colofon

Ten geleide

Freddy Groot, hoofdredacteur

Voor jullie ligt een nieuw exemplaar van ons oud-leerlingenblad *In Aeternum Mirabile Lectu*. Het echte in aeternum zullen wij niet halen, maar een stukje die richting op zal de meesten van ons toch wel gaan lukken.

Dat ik al een tijdje de kant van 'in aeternum' op loop, realiseerde ik mij des te meer toen ik de kinderen van mijn beste en oudste vrienden interviewde over hun tijd op het Stedelijk Gymnasium. Ettelijke keren riep ik uit: "Ik heb op een hele andere school gezeten!". Want waar ik het idee had op een progressieve, links georiënteerde school te zitten, bleek hun ervaring bijna van het tegendeel te getuigen. Waar ik alleen de keuze voor alfa of bèta had en mij hooguit nog een gamma-richting kon voorstellen, vlogen mij de vele verschillende profielen die men tegenwoordig kan kiezen om de oren.

Dit is natuurlijk alleen maar juist en hoe de dingen moeten gaan. Het leven/de tijd/de geschiedenis voltrekt zich nu eenmaal in golfbewegingen en gaat vanzelf door en vooruit. Oud maakt plaats voor nieuw. Oud maakt plaats voor jong. Oud gaat met pensioen :-).

We hebben ons best gedaan weer een mooie inhoud voor jullie bij elkaar te schrijven en te verzamelen. De redactie is versterkt met een nieuw lid, Kasja van Nimwegen, die we bij deze hartelijk welkom heten.

Wat er verder in dit nummer valt te lezen: Het programma voor ons lustrumfeest op zaterdag 13 september ter gelegenheid van het 635-jarig bestaan wordt gepresenteerd en jullie worden van harte hiervoor uitgenodigd.

Oud-aardrijkskundeleraar Nanne Douma vertelt over zijn nieuwe bestaan op zijn boot, wat van hem geen pensioen mag heten.

De vorig jaar onverwachts overleden leraar klassieke talen Ton Jansen wordt door een leerlinge en twee collega's gememoreerd.

Culinair recensent Hiske Versprille vertelt over haar passie voor en kennis over eten en hoe dat zo gekomen is.

Zoals hierboven genoemd vertellen drie telgen uit één gezin over hun schooltijd en de weg naar hun door groen, duurzaamheid en energietransitie gedefinieerde carrières.

De laatste eindexamenklas van de geliefde en gevreesde classicus Wim Kegel wordt kleurrijk beschreven door een leerling uit die klas.

De redactieleden van *Mirabile Lectu* in de jaren '90 hebben elkaar na 32 jaar weer ontmoet en mooie herinneringen opgehaald aan hun reis naar Tsjecho-Slowakije.

Reacties, tips en ideeën worden door ons zeer gewaardeerd. Ook bijdragen van oud-leerlingen die, al dan niet met redactionele ondersteuning, een stukje zouden willen schrijven, zijn van harte welkom. In het colofon staat waar zulke bijdragen naartoe gemaild kunnen worden.

Wij wensen jullie zoals altijd veel leesplezier toe!•

Van de rector

Jan Henk van der Werff
Juni 2025

Beste oud-leerlingen,

Het schooljaar spoedt zich in rap tempo richting zomervakantie. We begonnen het jaar met het afscheid van onze geliefde collega Ton Jansen. We deden dat in het bijzijn van zijn familie met een herdenkingsdienst in onze aula en missen hem nog dagelijks.

Midden juni namen we afscheid van Nicole Sol als coördinator bovenbouw. Hoewel ze nog met een kleine aanstelling verbonden blijft aan het SGH, vonden we dit toch een passend moment om haar in het zonnetje te zetten na een verbintenis van 37 jaar (!) met onze school.

En binnenkort gaan we afscheid nemen van onze geslaagde eindexamenkandidaten. Met een slagingspercentage van 91,4% na het eerste tijdvak zijn we dik tevreden; wanneer de herkansers hun kans pakken, kan het percentage oplopen tot ruim 96%. Veel dank voor de inzet van het docententeam en de kandidaten. Laten we vooral niet vergeten dat zij onderwijs hebben genoten in de coronaperiode en tijdens twee verbouwingsjaren. Verre van ideaal! Ook mooi dat Sol haar verantwoordelijkheden kan overgeven met zo'n fraai resultaat.

Haar verantwoordelijkheden worden overgenomen door Anne Stoter, die van het Barlaeus verkast naar ons Stedelijk. Zij heeft ruime ervaring als mentor en examensecretaris en wij zijn zeer in onze nopjes dat Anne het team versterkt in de rol van afdelingsleider bovenbouw.

Ik hoop dat jullie 13 september in de gelegenheid zijn het lustrum bij te wonen. Het belooft een prachtige dag te worden om herinneringen op te halen en oude vrienden te ontmoeten.

Graag tot dan!

Hartelijke groet,
Jan Henk van der Werff, rector SGH•

Lustrum 2025

Sophie de Weerd (eindexamen 2003), voorzitter Lustrumcommissie

Op zaterdag 13 september vieren wij dat onze middelbare school 635 jaar bestaat.

Ruim 10 jaar geleden vond het laatste lustrum plaats, kortom: hora est! Nog altijd is het 'Stedelijk' een begrip in Haarlem en tijdens de reünie kunt u allen zien hoe goed het de school gaat.

Het belooft een dag vol nostalgie, activiteiten en feest te worden. Voor oud-leerlingen is er een uitgebreid programma opgezet, met een middag- en avonddeel. Een kaartje geeft toegang tot zowel het middag- als avondprogramma.

We starten de dag samen om 13.30 uur met de opening van het gerestaureerde Vredestempeltje in de Hortus, een historisch en symbolisch moment. Daarna barst tussen 14.00 en 17.00 uur het middagprogramma los in de schoolgebouwen: van oud-docenten die weer lesgeven tot workshops door oud-leerlingen en zelfs een potje trefbal in de gymzaal. De middag wordt afgesloten met een borrel op het Prinsenhof. Onder andere Lydia Sevenster, Merijn de Boer, Marius van Vugt en Nicole Sol zullen tijdens het middagprogramma een bijdrage leveren om de reünie onvergetelijk te maken.

's Avonds verplaatst het feest zich naar het Patronaat. Om 19.00 uur gaan de deuren open voor een feestavond met livemuziek, een loterij en vooral veel gelegenheid om oude bekenden te spreken. Er zullen meerdere foodtrucks aanwezig zijn.

U kunt zich aanmelden voor de nieuwsbrief op www.inaeternum.nl om van alles rondom het lustrum op te hoogte te blijven.

Wij verheugen ons!

Tot 13 september.•

Διδασκάλος ἡμῶν. In memoriam Ton Jansen

Henrike Wesseling (eindexamen 2024)

Alle vakken zijn bijvakken, behalve Grieks en Latijn. Dat is iets wat je als leerling van meneer Jansen wel bijna dagelijks hoorde. We moesten hard ons best doen en de klassieke talen prioriteit geven boven alle andere vakken. We zaten immers op het gymnasium.

De leerlingen waren niet de enigen die hun best deden voor Grieks en Latijn; meneer Jansen deed minstens zo hard zijn best om te zorgen dat de leerlingen de stof zo goed mogelijk begrepen, wat hij deed met het volste enthousiasme en de grootste passie.

Meneer Jansen gaf echt om zijn leerlingen. Toen ik in de zesde voor het eerst bij hem in de klas kwam, kende hij mij al. Hij ging er door mijn enthousiasme voor zijn vak van uit dat ik een leerling was die voor elke toets minstens een 9 haalde. Toen ik voor het eerste PTA een 7 had gehaald, kwam hij naar me toe en zei: "Hmm, wat is er gebeurd? Een 7 is niet zó slecht, maar je kan toch veel beter! Volgende keer haal je gewoon weer een 9!"

Even later kwam hij terug met de boodschap: "Dat van die 9 zou heel leuk zijn, maar dat moet je natuurlijk ook niet als druk beschouwen om mij nou te plezieren. Als je het leuk vindt en je je best maar doet, is het goed."

Het ging meneer Jansen dus niet alleen om de cijfers die zijn leerlingen haalden, maar ook echt om het plezier dat ze in de lessen hadden. We behandelden namelijk niet alleen de stof die we voor het examen moesten leren, maar gingen ook de diepte in door te praten over wat onze eigen mening nou eigenlijk was. Hoe zagen die bolletjesmensen er nou precies uit? Welke Carthaagse staatsman gaf de beste argumenten? Op wat voor manier moedigden Scipio en Hannibal hun soldaten aan?

Meneer Jansen was mede-opzetter van de Griekenlandreis. Verraad pleegde hij wel, want hij is na het opzetten van de Griekenlandreis erg vaak meegegaan met de Romereis. Gelukkig heeft hij in 2023 de Griekenlandgroep nog één keer verblijd met zijn gezelschap.

Op de ouderavond met de informatie over die reis vertelde meneer Weiler de ouders dat het niet de bedoeling zou zijn dat de leerlingen alcohol zouden drinken in Griekenland, maar om het iets draaglijker te maken, zouden de leraren zich ook onthouden. Wie daar niet zo blij mee was, was meneer Jansen. Mocht hij in Griekenland nou geen Griekse wijn drinken? Belachelijk. Gelukkig heeft hij een goede oplossing voor dit probleem bedacht. Toen ik hem verwijtend vroeg of hij nou, hoewel ons was beloofd dat dat niet zou gebeuren, wijn aan het drinken was, zei hij: "Nee hoor, dit is gewoon veganistische wijn! Je

hoeft je nergens zorgen over te maken." En de volgende keer dat we gingen eten vroeg hij de ober, met een stoute glimlach op zijn gezicht, inderdaad om veganistische wijn. De ober begreep gelukkig precies wat meneer Jansen bedoelde.

Tijdens de reis kwam meneer Jansen uiteraard ook met de nodige informatie, ook al was hij niet de officiële leider van de reis. Meneer Weiler werd maar al te vaak aangevuld met nog meer informatie dan je maar voor mogelijk had gehouden.

Door de zeer hoge kwaliteit van de lessen en alle andere bijdragen die meneer Jansen aan de school heeft geleverd, zullen we hem niet vergeten. •

Met dank aan Nicole Sol voor de foto.

"Er zit geen munitie meer op het schip. Toch?" Interview met Nanne Douma

Steinn Willem de Boer

Op een zonnige Goede Vrijdag ontmoette ik meneer Douma, mijn voormalig aardrijkskundedocent, op de Botermarkt bij café De Roemer. Het terras was, zoals verwacht, erg druk, maar ik was wat eerder gearriveerd om een mooi tafeltje te bemachtigen. De laatste keer dat we elkaar gezien hadden was vóór corona, zeker vijf jaar geleden. Hij informeerde naar mijn studie en hoe ver ik al gevorderd was. Ik antwoordde hem en vroeg tussendoor of we elkaar zouden tutoyeren. Hier stond hij op. Bij de ober bestelden we allebei een 'PaasIJ' van Brouwerij 't IJ en ik haalde mijn schrift en pen uit mijn rugtas. Het interview kon beginnen.

Ten eerste, hoe gaat het?
"Goed eigenlijk. Ja, lekker."

Hoe lang ben je nu al met pensioen?
"Nou, officieel ben ik pas één maand met pensioen, maar ik ben vijf jaar geleden al gestopt met werken bij het Stedelijk. Dat was in het jaar dat corona begon. Eind maart ging de school dicht en daardoor gaf ik de laatste maanden online les – met alle gebreken van dien. Alles moest opnieuw uitgevonden worden. Dat ging erg snel, binnen de kortste keren was Zoom geïnstalleerd, maar goed, het is een verschil met gewoon lesgeven. Dat je eerst nog kinderen voor je neus hebt in de klas en dan opeens achter een beeldscherm thuis zit les te geven. Niks aan, kan ik je vertellen."

(De ober zet twee PaasIJtjes op tafel.)

En in welk jaar ben je begonnen bij het Stedelijk?
"In 2006 of 2007, denk ik. Daarvoor gaf ik les op een mbo, op de afdeling toerisme. En daarvoor, tot 1999, had ik mijn eigen bedrijf als touroperator."

Cheers trouwens!
"Ja, cheers! Dat bedrijf ben ik na mijn studie begonnen. Ik ben fysisch geograaf en die reizen waren landschapsreizen. Dus ik organiseerde wandelreizen en ging in het begin nog mee. Tijdens die reizen was het: kijk om je heen en bij alles wat je ziet kun je vragen stellen en antwoorden bedenken. Het waren vrij dure en luxe reizen, voor het hogere marktsegment, om het zo maar eens te zeggen. Ik organiseerde bijvoorbeeld een wandelreis genaamd 'Van gletsjer naar zee', dan ging het over wat een rivier nou eigenlijk met een landschap doet en hoe we dat kunnen zien. Rivieren slijten uit, gletsjers slijten uit en je krijgt overal sedimentatie."

Ik moet nu denken aan het U-dal en het V-dal.
"Ja hè, cool. Leuk dat je dat nog weet. Wat ik deed als touroperator was wandelingen uitzetten met verschillende etappes; we hadden een bus die ons afzette en ons na de etappe ophaalde en naar het hotel bracht. Op een gegeven moment werd het bedrijf groter en groter. En ja, ik was de baas, dus had ik personeel in dienst, een kantoor onder me, enzovoorts. En toen had ik er niet zoveel zin meer in."

Toen ik nog op school zat, vertelde je dat je na je tijd bij het Stedelijk met je vrouw zou gaan varen op jullie eigen schip. Waar ligt dat nu?
"In Wageningen, vandaar dat ik ook iets later ben, het was druk op de weg. We hebben sinds vorig jaar een flatje in Schalkwijk, dat is ons pied-à-terre in Haarlem. Maar we wonen in principe op het schip."

Waar zijn jullie al heen gevaren? Al heel Nederland door?
"Nou, niet heel Nederland. We hebben het schip uit Frankrijk gehaald en zijn toen via Frankrijk en België naar Nederland gevaren. In Nederland hebben we vooral het oosten en noorden gedaan, denk aan de IJssel, de Achterhoek, Friesland, Groningen, de Kop van Overijssel, Weerribben, het IJsselmeer, de Rijn, de Vecht bij Utrecht. Heel erg mooi, dat soort gebieden."

Dat was toch ook het 'pensioenplan', om veel te gaan varen?
"Het plan was: als je iets wil doen, moet je niet wachten tot je pensioen, want dan doe je het niet meer. Dus hebben we het schip gekocht in Frankrijk en helemaal opgeknapt. Het schip is ooit gebouwd in Nederland en was van de Nederlandse Defensie. Het werd net na de Tweede Wereldoorlog gebouwd en was bedoeld om munitie mee te vervoeren. De Nederlandse Defensie moest zich toen reorganiseren

en had overal opslagplaatsen aan het water. Daarvoor gebruikten ze vaak oude schepen. In geval van oorlog moest munitie snel getransporteerd kunnen worden naar waar het nodig was. Daarvoor was mijn schip bedoeld – er zijn er een stuk of acht van gebouwd."

Er zit geen munitie meer op het schip. Toch?
"Nou, niet dat ik weet. Haha. Tot in de jaren zestig is het schip gebruikt voor munitietransport. Er was toen nog een heleboel munitie die onklaar gemaakt moest worden – en ja, waar laat je dat? Ze gooiden het gewoon in de zee, dat kon toen allemaal. In Fort Rijnauwen bij Utrecht werd de munitie onklaar gemaakt en in kistjes verpakt. Vervolgens ging het met vrachtwagens naar de haven, waar het op dit soort schepen werd geladen. Die voeren dan naar de Zeeuwse wateren, waar de vracht in de Oosterschelde werd gekieperd. Dat ging goed totdat een van die schepen in Utrecht ontplofte. Een militair had waarschijnlijk een brandende peuk laten liggen. Er zijn toen een paar doden gevallen. Ons schip is op een gegeven moment uit dienst gedaan en een Fransman heeft het opgekocht en verbouwd tot een kleinschalig charterschip met gastenkamers, een soort hotelscheepje. Wij hebben het in 2019 gekocht."

Dan nu over het Stedelijk. Moet je er nog vaak aan denken?
"Ja, nachtmerries, jongen – nee, grapje. Ik denk er vaak aan. Vooral aan hoe leuk het was om met kinderen van twaalf tot jongeren van achttien te werken – het is toch een soort spel dat je samen speelt. Als docent met je leerlingen zit je in een heel

sociaal-dynamische omgeving, snap je? Die spanningsvelden vond ik juist leuk – ik heb het altijd met veel plezier gedaan en denk er met veel plezier aan terug."

Als ik zou vragen wat je het meest mist aan het Stedelijk, dan is dat dus de relatie met de leerlingen?
"Ja, de sociale dynamiek met de leerlingen. Er zit heel veel vaart in het leven en in het werk. Je krijgt voortdurend andere klassen voor je snufferd, met telkens andere kinderen waar je weer een nieuwe relatie mee opbouwt. Je moet constant schakelen en het is iets wat je alleen maar kan doen voor honderd procent of niet. Ik vond het een vorm van topsport. Ook in de zin van: hoe maak je dingen leuk? Dat vak aardrijkskunde is echt een supervak. Eigenlijk – ja, ik ben aardrijkskundige natuurlijk – vind ik het een van de beste vakken die je kan krijgen. Het geeft je een enorm zicht op de buitenwereld, als je als jongere op school rondloopt of gewoon thuis bent. Om sociaal-politieke of economische ontwikkelingen te duiden en welke rol of positie je zelf daarin hebt, dat is zo razend interessant. Of neem het natuurkundige domein, van bijvoorbeeld klimaatverandering of duurzaamheidsvraagstukken. Het is een ontzettend breed vak met ontzettend veel onderwerpen, en het leuke aan die onderwerpen is: het gaat altijd over je directe omgeving."

En wat mis je absoluut niet aan het Stedelijk?
"Wat ik vooral niet mis is de tijdsdwang. Roosters, op tijd opstaan, dan dit, dan dat, het gaat maar door. De dwang van de werkzaamheden. Het is niet anders, maar dat mis ik als kiespijn. Je kunt het eigenlijk niet anders doen als je in zo'n organisatie zit. Dat neem je op de koop toe, maar dat vond ik dus het minst interessant. Wat ik al zei, werken op een school vind ik topsport. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat ben je bezig. Op mijn werkdagen zat ik vaak nog om middernacht te werken. Het was hard werken en het ging gepaard met een grote werkdruk die ik mezelf oplegde. Die tijdsdruk daarachter, ik ben blij dat ik dat kwijt ben. Maar aan de andere kant mis ik de sociale dynamiek."

Heb je nog veel contact met oud-collega's?
"Met Karel Blommesteijn heb ik nog regelmatig contact. En verder met wie ik zo nu en dan tegenkom. De afgelopen jaren lagen we in de winter hier in het Spaarne. Dan kom je vanzelf een hoop mensen tegen: Gijs, Laurenske, Remy of Hein Bierman."

Er was toch ooit een docentenfeest op het schip?
"Ja, wat weet jij daarvan?"

Nou, dat er veel werd geborreld, dat het gezellig was – en dat het op het schip was.
"We woonden toen op de Laars, dat is een schiereilandje in de Mooie Nel, tussen Spaarndam en Haarlem. Daar hadden we ons vorige schip. Ik organiseerde dan elk jaar in principe de 'Nel cruise'. We voeren met het schip naar Haarlem, meestal op een vrijdag. Daar kon iedereen die mee wilde zich melden. Verspreid over het dek had ik al hapjes en drankjes klaarliggen. Met een man of dertig, veertig – allemaal leraren – voeren we over het Spaarne naar

de Mooie Nel, een paar keer heen en weer. Dan legden we aan op ons landje. Daar hadden we een grote BBQ en een kampvuur. We hadden zelfs een hottub staan, echt waar. Er was een lange tafel gedekt en iedereen nam wat mee voor het grote diner en het feest. Die hottub was natuurlijk het toppunt. Er gingen foto's rond van allemaal zwetende collega's in die hottub – echt zo'n soort 'docentensoep', haha. Die feesten gingen door tot in de kleine uurtjes en we gingen zwemmen met z'n allen, met degenen die overbleven dan. Het was echt ontzettend leuk."

Hoe breng je nu de pensioentijd door?
"Het woord 'pensioen' ken ik dus niet. Snap je? Pensioen is het moment waarop je AOW krijgt en je pensioenuitkering begint. Voor een hoop mensen betekent het ook dat je dan stopt met werken. Maar bij mij is die overgang er niet."

Dan zal ik de vraag anders stellen: hoe breng je nu de tijd door, nu je klaar bent met lesgeven?
"Nou ja, de eerste jaren heb ik heel veel tijd gestopt in de verbouwing van het schip, maanden per jaar. De piek van het verbouwen ligt meestal tussen november en april. Dat varieert van badkamers bouwen tot ballast eruit slopen, tot schuren en verven."

Klinkt als heel therapeutisch werk.
"Haha, noem het maar therapeutisch, ja. Het is inderdaad wel de kunst om het allemaal een beetje zen te doen, anders raak je overspannen. En we hebben rondgevaren met gasten aan boord. We hebben namelijk twee gastenkamers. Vrienden en familie, maar ook betalende gasten. Het is best grappig. Mijn vrouw heet Nenette, ik heet dus Nanne en het schip heet Andante. Onze website hebben we Nandante.net genoemd. Op die site kan je niet zomaar een reis boeken, maar je kan contact leggen en zeggen dat het je mooi lijkt om een toer te maken met ons. Dan gaan we in overleg en gaan we een toer maken."

Zou je nog iets willen meegeven aan de oud-leerlingen die dit interview lezen?
(Meneer Douma moet even nadenken en intussen komt de ober langs en bestellen we nog twee PaasIJtjes.)
"Ja, nou... volgens mij is de belangrijkste les: het leven is lang en je blijft keuzes houden. Je denkt vaak in het begin dat je voor iets vasts moet kiezen – een studierichting, een beroep of een bedrijf – en dat je daar dan aan vastzit. Het is niet waar. Jij bent altijd de kapitein van je eigen schip. Zo heb ik ook geleefd – ik heb van alles gedaan."•

Meer zien van het schip?
Foto's en informatie staan op de website van Nanne en zijn vrouw Nenette: nandante.net

Van boterhammen met kaas naar sterrenrestaurants. Interview met Hiske Versprille

Kasja van Nimwegen

Hiske Versprille (Sneek, 1982) is een fantastische culinair journalist. Eerst als opvolger van Johannes van Dam bij *Het Parool* en tegenwoordig met haar rubriek 'Uit Eten' bij de *Volkskrant.* Hiske schrijft over restaurants door het hele land, van Maastricht tot Leeuwarden en alles ertussen. Wat minder mensen weten, is dat Hiske in Overveen is opgegroeid en op ons Stedelijk Gymnasium Haarlem heeft gezeten. Van 1994 tot 2000 heeft ze aan het Prinsenhof haar dagen doorgebracht. Hoe kijkt Hiske terug op die tijd?

Je bent in de zesde klas bij 't Brouwerskolkje in Overveen gaan werken. Is dat waar je liefde voor eten is ontstaan?
"Oeh, nou, ik werkte daarvoor al bij een café. Op de Botermarkt heb ik gewerkt,

Hiske en haar broertje bij de Droomshow, 3 december 1994

bij de Gooth. Daar krijg je alleen niet echt liefde voor eten van. Ook werkte ik via een horeca-uitzendbureau bij verschillende hotels. Ik weet nog dat we in de zesde altijd heel vies kookten als we voor onszelf kookten. Pasta met blauwe kaas en Chicken Tonight, dat soort dingen. We aten thuis wel lekker, mijn vader kon heel goed koken en bij mijn Zeeuwse oma was het altijd heel bourgondisch. Ik denk wel dat het bij 't Brouwerskolkje echt is begonnen, die liefde voor eten. Ik werkte daar eerst in de bediening en vervolgens ben ik in de keuken gaan werken op mijn 19de."

Maakte je zelf je lunch op de middelbare school?
"Wat een goeie vraag! Daar heb ik dus laatst over nagedacht, omdat mijn dochter komend jaar naar groep acht gaat. Ik hoorde mezelf tegen haar zeggen: 'Je kunt toch ook een keer zelf je boterham smeren?', maar volgens mij heeft mijn moeder ongeveer mijn hele schooltijd mijn broodjes gesmeerd. Het was wel altijd hetzelfde: een volkorenboterham met kaas en ijsbergsla. Soms ging ik naar het bakkertje om de hoek bij het Stedelijk, daar kon je stokbroodjes met roomboter kopen. Zo lekker vond ik dat! Zachte boter op een versgebakken baguette. Ik vond het sowieso te gek om midden in de stad te zitten. Om met mijn eigen geld eten te kunnen kopen voelde als zo'n bevrijding."

Wij gingen altijd op maandag met z'n allen naar een Turkse bakker, Kartal. Dan werd het restant Turkse Pizza's van de week daarvoor voor €1,50 verkocht.
"Ja, dat herinner ik me heel erg van het Stedelijk. Er waren heel vaak ergens aanbiedingen of de McDonald's had weer een of andere actie. Nu denk ik, die mensen werden natuurlijk helemaal gek van alle scholieren die dan binnenkwamen. In de Brinkmann had je de 'Drugstore', daar gingen alle foute jongens snoep jatten. Ik herinner me ook dat de New York Pizza naar de Grote Houtstraat kwam. Ze hadden een actie dat iedereen een gratis pizzapunt kon krijgen en daar is toen bijna een gevecht ontstaan. Heel vaak waren er dingen in de stad met eten waar iedereen als sprinkhanen op afkwam. Hongerige pubers."

Wat voor leerling was je op school? Was je een beetje braaf?
"Ik kwam in de brugklas als een heel klein strebertje. Ik was op de basisschool altijd bezig met clubjes en dingen organiseren, zoals voor de verjaardag van de juf. Toen kwam ik naar de middelbare school en is dat er echt een beetje uitgeramd. In de eerste klas deed ik mee aan de Droomshow, een kinderspelshow, waar ik me in groep acht al voor had ingeschreven. Toen was het echt *the bomb* dat ik daar aan mee ging doen met mijn kleine broertje. In de eerste klas kwam ik op tv en zei iedereen: 'Nóú Hiske, wat een koter, ze doet mee met de Droomshow, wat gênant.' Op de basisschool maakte ik altijd krantjes, dat had ik in de brugklas ook gedaan en dat vond iedereen heel stom. Dat is de puberteit die er dan inhakt, denk ik, dat je alles

Hiske Versprille

kinderachtig vindt. In de eerste en tweede klas was ik heel braaf, maar toen ik in de derde zelf begon te puberen, ging ik minder mijn best doen. Ik ben nooit blijven zitten, maar wel tot het eind een beetje een zesjesganger geweest. Als ik een opdracht heel leuk vond, ging ik er ineens wel heel hard aan werken. Voor een geschiedeniswerkstuk heb ik bijvoorbeeld een keer een tien gekregen. Van Bonno van Dijk ook nog."

Op de middelbare school zat het schrijven er al in?
"Dat was op de basisschool al en op de middelbare school ook. Ik vond het leuk en mensen gaven me er complimenten over. Ik wist eigenlijk best snel dat ik iets met schrijven wilde doen. Alleen wist ik nog niet wat. Ik heb ook in de redactie van *Mirabile Lectu* gezeten. Dat was toen met Nicole Sol. Bij de schoolkrant heb ik mijn eerste dingetjes geschreven, vooral gedichten en rare sprookjes. Een aantal mensen met wie ik toen bij de redactie zat, is ook verder gegaan met schrijven."

Hoe ben je uiteindelijk culinair recensent geworden?
"Ja, een beetje een gekke mengeling van dingen. Ik werkte naast mijn studie altijd in de keuken en dat werd eigenlijk steeds belangrijker voor me. Ik studeerde wijsbegeerte en dat is natuurlijk heel abstract: problemen waar mensen al duizend jaar mee rondlopen zonder antwoord. Ik vond het heel fijn om daarnaast iets concreets te doen. Je maakt iets heel lekkers en mensen zijn er blij mee. Ik ben ook een jaar gestopt met mijn studie en toen heb ik fulltime in de keuken gestaan bij 't Brouwerskolkje. Toen werd ik serieus over koken. We kregen dat jaar een Michelinster. Het was héél hard werken, maar ook héél leuk. Het grappige was dat ik me daarna beter voor mijn studie kon inzetten."

"Op het Stedelijk werd het in mijn tijd beschouwd als niet zo tof als je je best deed. Ik heb op de middelbare school en tijdens mijn eerste studiejaar minder uitgevoerd dan ik had gekund. Ik had er meer uit kunnen halen. In de keuken heb ik echt weer geleerd om hard te werken."

Jullie hadden wel nog op zaterdag les, toch?
"Ja, wij waren de laatste generatie die dat had. In de zesde klas werd het afgeschaft, maar tijdens het laatste jaar had je sowieso geen les meer op zaterdag. Ik kijk er niet met slechte gevoelens op terug. Het is normaal als je het gewend bent. Ik stond samen met mijn vader op en die ging dan wentelteefjes voor me bakken. Je was ook vroeg weer klaar en doordeweeks iets eerder uit."

Had je een favoriete docent?
"We hadden zoveel leuke docenten. Ik herinner me Erik de Jongh heel goed, die gaf wiskunde. Ik was daar echt niet goed in, en ik vond het ook niet leuk, dus ik deed niet zoveel tijdens de les. Sommige docenten krijgen dan een beetje de pik op je. Bonno van Dijk bijvoorbeeld. Die was een heel goede docent, maar ook echt een bruut. Erik nam ook een beetje de kneusjes die er niks van snapten onder zijn hoede. Voor het eindexamen moest ik echt een voldoende halen en Erik gaf mij toen in een clubje bijles. We zijn zelfs bij hem thuis geweest in Amsterdam. Verder was Els van Tiel een aantal jaren mijn mentor. Die was ook heel lief en een soort moederfiguur voor de klas. Ook vond ik de tekenleraar heel leuk. Wat is zijn naam ook alweer? Het was een lange, kale man. Weet jij wie dat was? Spilker! Die was echt héél erg lief."

Zou je je kinderen aanraden om naar een gymnasium te gaan?
"Nou, we zijn met mijn oudste dochter al een beetje naar middelbare scholen aan het kijken en ik heb altijd gezegd: 'Niet naar zo'n categoriaal gymnasium gaan.' Ik vind het op een bepaalde manier gek dat het nog bestaat. In Amsterdam heb je er ook heel veel. Je krijgt een bepaald, eenzijdig beeld van de wereld op zo'n plek. In mijn tijd was het Stedelijk helemaal wit en iedereen had hoogopgeleide ouders en de meesten hadden ook geld. Ik kwam van school af met een vervormd beeld van de wereld. Maar nu we aan het rondkijken zijn op scholen, vind ik het idee van een gymnasium toch stiekem best weer leuk. Ik heb ook echt een goede tijd gehad op het Stedelijk." •

Een Griekse tragedie: de laatste eindexamenklas van Wim Kegel

Jan-Piet Knijff

"We gaan nu het afscheid van Hector en Andromache lezen", sprak de heer Kegel plechtig. Het moet in de vijfde klas geweest zijn, 1983, schat ik. "Dat is een van de hoogtepunten uit de wereldliteratuur. Ik zou het bij voorkeur niet door jullie onkunde verpest willen zien. We zullen het daarom cursorisch lezen."

'Cursorisch lezen' betekende dat Kegel niet alleen met een voor gewone stervelingen volkomen onbereikbare moeiteloosheid Homerus' onsterfelijke verzen in het Grieks voorlas, maar ze ook nog eens met het grootste gemak in begrijpelijk Nederlands vertaalde. *Vertaalde*, ja. Want als je eerlijk was, was dit pas vertalen. Ons geklungel was die term volstrekt onwaardig.

Niemand zal ontkennen dat zich onder de dames en heren die anno 1984 aan het Stedelijk het eindexamen gymnasium alfa aflegden verschillende interessante types bevonden. Maar Grieks leren had bij mijn beste weten voor geen van ons een hoge prioriteit. Bovendien waren de eerste twee jaar Grieks een rommeltje geweest. Lag dat aan de veel te aardige juf? Aan het gortdroge *Tirocinium Graecum*, dat met zijn onzinnige oefenzinnetjes het Grieks van meet af aan tot een lijdensweg maakte? Of gewoon aan dat we ons huiswerk niet maakten?

Ik heb daar wel ideeën over, maar daar gaat het nu niet om. Het gaat over Wim Kegel, bij wie het alfaklasje – dat dus in beide klassieke talen het eindexamen af zou moeten leggen – in de vierde terechtkwam. De heer Kegel stond vermoedelijk al zo'n veertig jaar voor de klas, dus aan leservaring geen gebrek. Dat hij Grieks kon, leed evenmin twijfel: hij was destijds een van de twee gepromoveerde docenten op het Stedelijk (komt dat nog voor?). In zijn vrije tijd gaf hij les aan de Universiteit van Amsterdam. Het was dus op de keper beschouwd een enorme eer om van zo iemand les te hebben.

Wat lazen we in de vierde? Wellicht nog een restje Xenophon. Wat Herodotus. Maar al gauw ging het richting Homerus. Om het voor de classici leuk te houden, lazen de eindexamenklassen Grieks het ene jaar de *Ilias*, het andere jaar de *Odyssee*. Over wat leuker – en vooral makkelijker – was, liepen de meningen uiteen. Sommige leerlingen wisten dat de *Odyssee* een stuk leuker en ook wel makkelijker was. De leraren waren diplomatieker: elk epos had zijn eigen moeilijke en makkelijke kanten.

In mijn ogen stak Kegel torenhoog uit boven alle andere classici. Hij wist niet alleen alles over Grieks en natuurlijk Latijn. Hij wist, leek het wel, *alles* over *alles*. Wij daarentegen wisten absoluut *niets* over

niets, en al helemaal niks over Grieks. Het perfecte scenario voor een tragedie, die drie jaar zou duren. Niets kunnen leidde onvermijdelijk tot steeds minder kunnen. Want natuurlijk had niemand zin om zijn huiswerk te doen als het elke keer weer zo onmogelijk moeilijk bleek te zijn. De steeds slechtere cijfers leken op niemand veel indruk te maken. Volgens mij dachten we dat we er op de een of andere manier wel doorheen zouden rollen. Dat bleek trouwens ook zo te zijn.

Maar leuk, nee. Voor ons niet. En voor Kegel ook niet. Zijn laatste eindexamenklas, aan het eind van een ongetwijfeld glorierijke loopbaan. Nog één keer de mooiste hoofdstukken uit de *Ilias*. En dan zo'n groep stuntels die het geen sikkepitje interesseerde waar Achilles nu eigenlijk zo de pest over in had of waarom Hector zich met alle geweld moest laten afmaken. Ik had toen al medelijden met hem, maar ja, dat veranderde ook bij mij niks aan mijn huiswerkhouding. Niet dat ik niet *wilde*. Ik wilde best. Maar hoe?

Later dat jaar lazen we een dialoog van Plato, de *Meno*, misschien omdat die gold als niet al te moeilijk. Het leek me heel spannend en ik probeerde het echt, maar al heel gauw ging het weer volkomen mis. Voor het bijbehorende schoolonderzoek meldde ik me ziek. Maar van uitstel kwam natuurlijk geen afstel, en ik realiseer me nu met hoeveel extra werk ik Kegel opzadelde. Makkelijker was Plato bij het inhaalproefwerk evenmin geworden. (Ik had geloof ik een vijf, wat in feite een godswonder was, omdat ik bijna letterlijk geen iota van de tekst begreep.)

In de zesde lazen we, o ironie, een tragedie, *Antigone*. Opnieuw vond ik het vreselijk spannend – dat je zoiets kon lezen in zo'n krankzinnig moeilijke taal als Grieks! – maar ja, ook dit liep natuurlijk weer heel snel fout. De filosofische gesprekken over Antigone die heel actueel de wil van de perverse dictator negeert en doet wat ze moet doen, dat was nog wel interessant. Maar dat Grieks vertalen was inmiddels zelf een tragedie geworden. Ik merk dat ik het schoolonderzoek *Antigone* uiterst effectief verdrongen heb.

Met angst en beven zag ik het Centraal Schriftelijk tegemoet. Ik moest voor Grieks wel een beetje scoren, want als ik me goed herinner stond ik na die schoolonderzoeken onmiskenbaar een vijf (of was het een vier?). De tekst viel me mee. Ik weet bij Zeus niet meer waar het over ging, maar met de gebruikelijke strategie (elk woordje opzoeken, en dan nog een keer, omdat je het al vergeten was toen je het woordenboek weer dichtdeed) puzzelde ik een verhaal bij elkaar waar in elk geval kop en staart aan leken te zitten. Ik keek op mijn horloge en zag dat er net een uur voorbij was. Ik had meer tijd over dan me lief was. Niet gespeend van altruïsme en niet geheel zonder trots besloot ik mijn vertaling in het net te schrijven: een schoon blaadje proefwerkpapier en netjes overschrijven wat ik met veel doorhalingen verzonnen had. De rest van de tijd las ik het voorwoord van het woordenboek, want je mocht niet weg en ook geen ander boek meenemen.

Over de manier waarop de uitslag van het eindexamen dat jaar aan de kandidaten

Wim Kegel, hier in 1974 met mede-classica Marietje van Erp Taalman Kip. Kip (1935-2016) en Kegel werden in 1977 op een voor het Stedelijk glorierijk moment gelijktijdig benoemd aan de UvA, zij voor Grieks, hij voor vakdidactiek. Met dank aan Bas van der Mije (eindexamen 1974) voor de foto.

werd medegedeeld moet ooit nog een ander verhaal verteld worden, maar enfin: ik was geslaagd. Maar het meest ongelofelijke was het resultaat van dat CSE Grieks: een 9,9, het belachelijkste cijfer aller tijden. Bij de diplomauitreiking was de aardige juf, van wie ik behalve het woord *dodecafonie* geen woord Grieks geleerd had, de eerste om me te feliciteren. En daar kwam Kegel op me af, de grijns der grijnzen op zijn gezicht. "Ik denk dat je een woordje vergeten bent bij het overschrijven", zei hij, breed lachend, als verklaring voor mijn net-geen-tien. Alle ellende met die schoolonderzoeken – om nog maar te zwijgen van het geklungel in de klas – was blijkbaar vergeten of in elk geval vergeven.

Een paar weken later zag ik Kegel voor het laatst op station Haarlem (perron 1). "Jan-Piet! Een dagje Amsterdam!" schatte hij welwillend in. Ik durfde niet echt een gesprek met hem te beginnen. Maar ik geloof dat ik hem toen voor het eerst als de aardige vent zag die hij natuurlijk altijd geweest was. Drie jaar te laat. Ik had een hoop van hem kunnen leren, begreep ik pas veel later echt.

Toen ik een halfjaar later las dat hij overleden was, kon ik me niet aan de indruk onttrekken dat die laatste eindexamenklas Kegels gezondheid in elk geval niet bevorderd had. •

De auteur behaalde een master klassieke talen en doceert onder meer Grieks en Latijn.

Memorabilia. Herinneringen aan Ton Jansen

Roel Janssen en Lex Weiler, docenten klassieke talen

Het is inmiddels ruim een jaar dat onze geliefde collega Ton Jansen niet meer in ons midden is. Ton was niet alleen een geliefde collega maar ook een geliefde leraar, zoals blijkt uit de vriendelijke opmerkingen die in diverse jaarboeken werden gemaakt door leerlingen. Zijn vertederende uiterlijk is iets wat sommige leerlingen zich nog lang zullen herinneren; anderen waardeerden vooral zijn vakkundigheid.

Het schrijven van een terugblik brengt allerlei herinneringen naar boven. Zoals de bijna manische speurtocht van Ton naar de *diolkos* tijdens de eerste Griekenlandreis. (Een *diolkos,* moet men weten, is een sleephelling waarover goederen of zelfs hele scheepjes uit het water van de Golf van Korinthe of de Saronische Golf naar de andere kant werden gesleept en daar weer ingeladen dan wel te water werden gelaten; dit om de vaart om de Peloponnesos uit te sparen.) Er is van deze helling weinig over en hij is dus moeilijk te vinden, zeker wanneer de zoektocht plaatsvindt met een grote autobus en een steeds radelozer wordende chauffeur die het belang van onze expeditie niet inzag: hij wilde namelijk het liefst met zijn bus weg van de wiebelige vuilstortplaats waar wij ons bevonden. Uit 'wraak' wees hij ons later nog op elke omgevallen of afgebroken zuil die we passeerden.

Ton en de rector; foto gemaakt door Alexander Brink tijdens een ouderborrel in het Brouwerskolkrestaurant in juni 2024.

Ook binnen de schoolmuren was Ton in zijn element. Vanaf 1977 vervulde hij verschillende rollen, die van leraar natuurlijk, maar ook vele jaren die van conrector.

Als leraar viel hij op door zijn grote vakkennis en door het enthousiasme waarmee hij al die jaren voor de klas stond. Ieder jaar kon hij citeren uit eigen werk, omdat hij aan tientallen schoolboeken meewerkte. Dat hij werd gewaardeerd, blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat hij nog contact had met veel oud-leerlingen en later menigmaal ook hun kinderen aan zich toevertrouwd kreeg. Een zekere ijdelheid was hem overigens niet vreemd: toen het leerlingen begon op te vallen hoe vaak hij op zijn horloge keek, kregen ze het vermoeden dat zijn horloge geen wijzerplaat maar een spiegeltje bevatte. Zelf zou hij hierom hartelijk gelachen hebben.

Op het schooltoneel kon iedereen hem bewonderen. Vele dramatische rollen werden door hem gloedvol vertolkt. Toen ik in de rol van Aigisthos een totaal andere tekst voordroeg dan het script voorschreef, zei hij: "Wat zeg je nu weer, Lex!"; vervolgens liet hij mij, geheel volgens het script, onder veel kabaal vallen.

Als conrector was hij integer en wist hij de school bekwaam door de verschillende onderwijsvernieuwingen heen te loodsen, waardoor ons veel ellende bespaard is gebleven.

Ook het schooljaar 2024/2025 was hij van plan door te gaan met lesgeven, ondanks zijn hoge leeftijd. Helaas heeft dit niet zo mogen zijn. Wij missen hem allen zeer. •

Samen op het Stedelijk met je broer en zus

Freddy Groot

Toen ik op het Stedelijk zat (1970-1977), was ik altijd jaloers op de kinderen die al 'gekend' waren door de lerare(sse)n omdat een oudere broer of zus hen voor was gegaan. Ik heb me altijd afgevraagd hoe het was om dezelfde school te delen en in hoeverre dat je leven verder zou beïnvloeden.

Daarom heb ik de gelegenheid te baat genomen om Laurien, Jeroen en Leonard Eblé, drie van de vier kinderen van een van mijn oudste vrienden en mijn beste vriendin (geen oud-Stedelijkers) te interviewen. Zij hebben samen op het Stedelijk gezeten. Ik besluit om hen elk apart te interviewen. Wat bij deze telgen uit hetzelfde gezin opvalt is dat ze alle drie een carrière gekozen hebben die met milieu, duurzaamheid en klimaat te maken heeft. Wat is de rode draad achter die keuzes? Ik stel hun dezelfde vier vragen. We zijn allemaal woonachtig in Amsterdam.

V.l.n.r. Steven (onder), Leonard (boven), Jeroen en Laurien Eblé

De oudste, Laurien, ontmoet ik op een vrijdagmiddag bij Monks Coffee Roasters.

Waar ben je geboren, hoe zag jullie gezin eruit, hoe kwam je op het Stedelijk?
"Ik ben geboren in 1991 op het Klein Heiligland en toen ik een jaar was zijn we verhuisd naar de Nieuwe Gracht. Ik heb drie broertjes die allemaal jonger zijn. Twee daarvan zijn mij gevolgd naar het Stedelijk.

"Hoe ik daar terechtgekomen ben, weet ik eigenlijk niet meer zo goed. Het is de enige school waar ik naar een introductiedag ben gegaan. Ik had een goede Cito-score en er was toen nog geen loting, dus ik kwam makkelijk binnen. Ik wilde erheen omdat het zo dicht bij huis, heel gezellig en klein was. Niet omdat ik per se Grieks en Latijn wilde leren. Ik heb het er heel fijn gehad. Ik heb er van 2003 tot 2009 op gezeten.

"Ik droom nog best vaak over het Stedelijk. Dan loop ik in mijn droom via de fietsenstalling door de hal naar de bibliotheek boven. Ik heb dan een vak niet gehaald en moet dat overdoen. Toen laatst die staatssecretaris haar scriptie moest overschrijven, dacht ik: 'Oh nee, het bestaat dus echt.'"

Laurien

Welke studie ben je na het Stedelijk gaan doen en waarom?
"Ik ben uiteindelijk rechten gaan studeren in Leiden. Eerlijk gezegd omdat ik 17 was en niet goed wist wat ik wilde. Daarna heb ik stage gelopen bij de Raad van State, bij een klein advocatenkantoor (met veel kunstenaars onder de clientèle) en bij de afdeling Europees Recht van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook heb ik een tijd vrijwilligerswerk gedaan bij een organisatie die zich inzet tegen plasticvervuiling."

Welk werk ben je na je studie gaan doen en waarom?
"Ik werd aangenomen bij het Rijkstraineeship. Ik heb daar veel mogelijkheden gekregen om te ontdekken wat mij drijft. Daar kwam voor mij heel duidelijk naar voren dat ik iets wilde doen met natuur en milieu. Toen ik zeven was wilde ik boerin worden. Daar zie ik mezelf eigenlijk ooit wel eindigen, als boerin met regeneratieve permacultuur. De natuur zijn gang laten gaan, geen pesticiden. Ik heb vorig jaar een week bij twee regeneratieve boeren in Italië gewerkt, dat was heel inspirerend.

"Nu ben ik beleidsmedewerker bij het Ministerie van Klimaat en Groene Groei. Ik ben op mijn huidige plek aangenomen vanwege mijn juridische kennis. Daarvóór heb ik nog een paar jaar bij een juridisch team gezeten, maar dat paste niet bij mij. Adviseren over de kaders waarbinnen anderen kunnen onderhandelen... ik doe liever zelf de onderhandelingen. Het heeft best wat tijd gekost om mijn identiteit als jurist los te laten. Nu denk ik er niet eens meer over na.

"Ik begon op deze plek in 2019. Eerst werkte ik aan EU-dossiers, bijvoorbeeld hoe we het EU-budget kunnen besteden aan vergroening in plaats van fossiele brandstoffen. Nu onderhandel ik voor Nederland binnen de Verenigde Naties over het tegengaan van klimaatverandering. Mijn onderwerp gaat over CO2-handel tussen landen.

"De leuke kanten aan mijn werk zijn het technische onderzoek, coalities vormen en onderhandelen. Ik zie het werk zeker wel als belangrijk. De VN-onderhandelingen over klimaat maken verschil, kijk maar naar het Parijs-akkoord. Al gaat het allemaal wel heel langzaam. Dat kan frustrerend zijn, zeker als je ook alle rapporten van wetenschappers leest.

"We zitten in de tussentijd en komen nu op een punt waarop steeds pijnlijkere beslissingen genomen moeten worden. En dat in een heel lastige geopolitieke situatie. Het helpt om de kleine stappen te vieren en je ook te realiseren dat er heel veel voortgang wordt geboekt buiten de VN-onderhandelingen."

Wat is je leidraad en/of motivatie (geweest) en waar komt die vandaan?
"Zingeving is mijn grootste drijfveer geweest. Ik heb altijd een sterke neiging naar de natuur en dieren gevoeld, meer dan naar mensen. Ik weet niet waar dat vandaan komt. Ik vind mensen eigenlijk gewoon te ingewikkeld. En we zijn van jongs af aan door onze ouders mee de natuur in genomen, dat heeft zeker bijgedragen. Net als de bewondering van onze ouders voor de natuur.

"Ik maak me wel zorgen, zoals velen. Niet alleen over de staat van de natuur. Het is geen fraai toekomstbeeld dat jonge mensen voorgeschoteld krijgen. Ik kan het gelukkig ook relativeren. De wereld bestaat al zo lang. We zijn hier maar twee seconden. Het gaat zoals het gaat. Misschien een beetje cliché, maar ik probeer zo min mogelijk in de toekomst te leven."

De middelste, Jeroen, ontmoet ik op een zondagochtend in Bagels and Beans.

Waar ben je geboren, hoe zag jullie gezin eruit, hoe kwam je op het Stedelijk?
"Ik ben geboren in 1993. Ik had toen een zus van twee. Drie jaar later is Leonard

Jeroen

geboren, en zeven jaar na mij is Steven geboren. Na de lagere school kreeg ik een havo-vwo-advies en met de broertjes-zusjes-regeling was dat voldoende om, na een gesprek met mevrouw Sol, op het Stedelijk te komen. De eerste twee jaar was afzien: wat er van me verwacht werd, paste niet altijd even goed bij mij. Uiteindelijk ben ik in de derde blijven zitten. Dat was een 'blessing'. Het voelde als het ware als wakker worden. Ik ben eigenlijk op mijn zestiende pas begonnen met leven.

Ik heb toen gekozen voor het profiel natuur en techniek. Eerst heb ik wiskunde A met natuurkunde gedaan. Aan het einde van de zesde klas, in de zomer, heb ik bij de Open Universiteit wiskunde B gedaan. Ik heb van 2005 tot 2012 op het Stedelijk gezeten."

Welke studie ben je na het Stedelijk gaan doen en waarom?
"Ik had echt geen idee wat ik wilde doen. Techniek vond ik altijd al leuk. Ik heb samen met mijn oom veel bouwpakketten in elkaar gezet: boten, auto's, enzovoort. Ik kon goed sparen – die bouwpakketten waren vaak heel prijzig – en heb veel mooie dingen gemaakt. Een van die boten heb ik nu nog.

"Wiskunde B was een voorwaarde om werktuigbouwkunde in Delft te gaan studeren. Ik weet niet meer precies hoe die keuze tot stand is gekomen – een beetje sturing van mijn ouders en leraren, denk ik.

"Ik was betrokken bij Team SGH voor de Shell Eco-marathon om een energiezuinige auto te ontwerpen. Later in mijn studietijd, vijfde jaar, zat ik in datzelfde team van de TU Delft en kwam ik Team SGH met Wouter Burger, de natuurkundeleraar, tegen in Londen. Zij hadden een veel toffer ding dan wij hadden toentertijd."

Welk werk ben je na je studie gaan doen en waarom?
"Ik ben afgestudeerd in de richting van de ontwikkeling van de vraag naar waterstof binnen de Europese Unie. Ik vind waterstof een superinteressant aspect van ons toekomstige energiesysteem. De afgelopen twee jaar heb ik voor de grootste Nederlandse ontwikkelaar op het gebied van groene waterstof gewerkt. Daarmee heb ik een inkijkje gehad in de keuken en gezien waarom het zo ingewikkeld is allemaal.

"Ik ben eerst gaan werken in de duurzame industrie bij een Frans/Nederlands/Belgisch adviesbureau in Amsterdam met zo'n 20 medewerkers. Ik deed van alles betreffende duurzame energie. Het eerste jaar werd ik geoutsourcet bij een bedrijfje dat zonneparken bouwde op weilanden. Dat was heel leuk. De zonne-energiewereld in Nederland is als het Wilde Westen, een hoop cowboys: het is best wel makkelijk want er is geen chemie; het is best wel veilig want op een dak, en het is gewoon wel makkelijk gelegd. Bovendien is er veel subsidie mee gemoeid.

"Daarna werkte ik vooral aan opdrachten om grootverbruikers van energie te helpen met hoe ze hun toekomstige energiesysteem moeten inrichten. De oplossing is altijd: flexibiliteit. En dat is eigenlijk de rode draad geweest na mijn studie. De rode draad qua oplossingen is het vinden van die flexibiliteit.

"Ik ben net begonnen in een nieuwe baan bij Energy Pool. Deze partij gaat op zoek naar flexibiliteit bij grootverbruikers van energie en levert vervolgens de software om die flexibiliteit slim aan te sturen aan de hand van verschillende energiemarkten."

Wat is je leidraad en/of motivatie (geweest) en waar komt die vandaan?
"Werktuigbouwkunde is heel flexibel in wat je ermee kan doen. Het sluit heel weinig uit. Die richting is goed geweest. Wat mij echt heeft gevormd is de laatste drie jaar van mijn studie. Ik weet niet meer wanneer ik mijn idealen op het gebied van klimaatverandering en energietransitie meer ben gaan volgen. Wel weet ik nog dat ik de geopolitiek achter energie altijd

heel erg leuk vond – de rol die deze heeft in de maatschappij en de stabiliteit van de samenleving. Duurzame energie ontwikkelen, zodat je voor je energie minder overgeleverd bent aan een aantal plekken op de wereld. Bijvoorbeeld: iedereen kan zonnepanelen op z'n dak leggen zonder in het Midden-Oosten naar olie te hoeven boren."

De derde telg, Leonard, ontmoet ik op zondagmiddag in het Vlaamsch Broodhuys.

Waar ben je geboren, hoe zag jullie gezin eruit, hoe kwam je op het Stedelijk?
"Ik ben in 1996 geboren op de Nieuwe Gracht in Haarlem. Ik heb een oudere broer en een oudere zus en een jonger broertje. We schelen twee, drie en vier jaar. OBS De Kring, waar we allemaal op hebben gezeten, was om de hoek, we konden lopend naar school. Het was een heel diverse school, veel mensen met een andere etniciteit, maar vooral ook mensen die uit andere buurten van Haarlem kwamen. Achteraf gezien ben ik blij dat ik in elk geval een beetje context had voordat ik op het Stedelijk kwam, waar mensen vooral uit Haarlem-Zuid, Bloemendaal of Aerdenhout kwamen.

Mijn Cito-score was goed, en het was via de broertjes-zusjes-regeling eigenlijk al bepaald dat ik naar het Stedelijk ging. Ik heb er goede herinneringen aan, al vond ik school tamelijk verschrikkelijk. In de tweede ben ik blijven zitten. Eigenlijk begon ik in de vierde klas een beetje mijn draai te vinden. Ik skatete veel en basketbalde veel; van die vrienden zat niemand op het Stedelijk. Vanaf de derde en vierde kreeg ik

Leonard

wel meer vrienden op het Stedelijk. Ook heb ik toen uitgevonden dat ik naar de bieb kon gaan om te studeren. Vanaf de vijfde heb ik best wat gespijbeld. Spijbelen boeide de leraren eigenlijk niet zo, als je cijfers maar oké waren."

Welke studie ben je na het Stedelijk gaan doen en waarom?
"Ik vond natuurkunde altijd heel leuk, dus dacht ik aan Delft, alleen wilde ik liever niet naar het corps. Omdat Delft zo'n kleine stad is, moet je bijna wel bij een vereniging, dacht ik. Toen ontdekte ik hier in Amsterdam het Amsterdam University College, waar je meteen een kamer kreeg als je daar ging studeren. Dat gaf voor mij in eerste instantie de doorslag, minder dan de inhoud. Gelukkig werd ik aangenomen

en was het natuurkundecurriculum heel goed en had het een goede aansluiting met de universiteit.

"Na een tussenjaar ben ik alsnog in Delft gaan studeren. Ik ben hetzelfde gaan doen als Jeroen, Sustainable Energy Technology, omdat het toegepast is op iets waar ik voor sta en interdisciplinair is: een beetje scheikunde, een beetje natuurkunde en een beetje economie. Inmiddels behoorde ik tot de covid-generatie en ben ik in twee jaar maar zo'n 10 tot 15 keer in Delft geweest. Ik ben in Amsterdam blijven wonen."

Welk werk ben je na je studie gaan doen en waarom?
"Ik ben ingenieur en werk bij de expertisegroep Energietransitie Studies van TNO. Daar doe ik onderzoek naar fossielvrije industrie en duurzame energiesystemen. Ik ben begonnen bij het fossielvrije industrie team en daarbinnen zit ik nu in het modelleringen en scenario's team. Daar proberen we modellen te gebruiken om optimaal het Nederlandse energiesysteem te verduurzamen, waar we dan rapporten over schrijven voor de overheid. In september werk ik daar twee jaar en ik wil er graag blijven. Ik zou het moeilijk vinden om in deze sector voor een coöperatie te werken waar je af en toe je woorden moet inslikken. Een van de fijnste dingen aan TNO vind ik dat het bijna nooit 'de klant is koning' is. Je mag altijd zeggen: ik ben het er gewoon niet mee eens, dus ik ga het niet op papier zetten. Bij een commercieel bedrijf is dat wel anders. Als onderzoeker ligt je eerste focus op wetenschappelijke integriteit en je tweede focus op het tevredenstellen van de klant – soms de overheid, soms een private partij.

"De sector binnen de energie waar ik mee ben begonnen is waterstof. Waterstof is een belangrijke grondstof en bouwsteen in de industrie. Bij het vergroenen van de industrie speelt het vergroenen van waterstofproductie een grote rol en zijn er ook nieuwe processen die waterstof nodig hebben. Vanuit het waterstofperspectief ben ik geïnteresseerd geraakt in het systeemperspectief. Welk systeem heb je nodig? Wat juist niet? Waar gaat het knellen?

"Vroeger deed ik veel meer hetzelfde als Jeroen. Hij deed helemaal waterstof en ik deed helemaal waterstof. Als we dan aan tafel in gesprek waren en Alan, de vriend van Laurien, die ook in energie zit, erbij kwam, dan haakten andere gezinsleden wel af, ja. Nu doet Jeroen wat meer de uitvoering en doe ik wat meer langetermijnonderzoek."

Wat is je leidraad en/of motivatie (geweest) en waar komt die vandaan?
"Ik wilde graag iets van impact, iets tastbaars, een positieve invloed hebben op de wereld, en ik dacht dat met de door mij gekozen studie te kunnen bereiken. Dat is mijn intrinsieke motivatie geweest. Het feit dat wij alle drie bezig zijn met een betere wereld, dat is denk ik vooral te danken aan Josien, mijn moeder. Ze was er nooit super uitgesproken over, ze vertelde nooit echt wat we moesten vinden, maar ze stelde altijd vragen op zo'n manier dat je zelf een beetje na ging denken. Ze daagde je altijd uit. Ze is altijd socialistisch en milieubewust geweest. Dat heeft ze niet op ons gedrukt, maar ik denk wel dat we iets van die waarden hebben meegekregen, ja." •

Reünie van de ML-redactie 1990-1992 na 32 jaar

Steinn Willem de Boer

In 1992 won de redactie van *Mirabile Lectu* de In Aeternumprijs en maakte met het prijsgeld een reis naar de toenmalige zusterstad van Haarlem, Svetla in Tsjecho-Slowakije, om daar het plaatselijke gymnasium te helpen een schoolkrant op te zetten. Zij waren op het idee gebracht door docent Nederlands Erik Baronner, die destijds de schoolkrantredactie begeleidde. Grappig genoeg wordt hij in het colofon van de kranten slechts aangeduid als medewerker. De redactie '90-'92, bestaande uit Stijntje 'Stijn' Blankendaal, Annemieke de Groot, Sabine Jansen, Floor Mizée, Solveigh van Woensel en Jelle Zuidema, vergaderde elke week in de oude Toneelschuur met Baronner. De vaak lange vergaderingen waren naast het tot stand brengen van de ML een goed excuus om veel bier te drinken en te roken. Geciteerd uit een editie van '91, over een redactievergadering: "Ten slotte zijn we uitgepraat. Het enige waar we het nog niet over hebben gehad is de schoolkrant." Nadat Baronner hen op het Svetla-spoor had gezet, nam de redactie geheel zelf de organisatie op zich. Ze zochten contact met de school in Svetla, benaderden de rector en de burgemeester voor aanbevelingsbrieven en regelden slaapplekken en treinkaartjes. Af en toe deden ze verslag aan Baronner. Zoals Annemieke het verwoordde: "Wij als 15- tot 17-jarige schoolkrantredactieleden gingen twee jaar na de val van de muur persvrijheid brengen naar Oost-Europa."

De redactie begin jaren '90, v.l.n.r. Floor, Jelle, Solveigh, Annemieke, Stijntje en Sabine zittend

Uiteindelijk heeft de redactie Baronner gevraagd hen op de reis te begeleiden. Hij wilde niet als 'leider' met ze mee, dat was niet de bedoeling van de In Aeternumprijs. Hem hadden ze niet nodig, vond hij, ze hadden de organisatie immers zelfstandig gedaan. Hij is tenslotte toch meegegaan, met zijn vrouw Noëlle als 'achtervang'. "Wij betaalden onze reis zelf, aangezien deze twee volwassenen die prijs niet hadden gewonnen." Tijdens de reis bleven de rollen zo verdeeld. Wanneer bijvoorbeeld de leraressen in Svetla naar Baronner toekwamen om iets te vragen, verwees hij ze naar de redactieleden. Dat leek hem bovendien leerzaam voor de redactieleden.

Sabine schreef over de reis naar Svetla in de editie van 1992: "Nu alles geregeld leek te zijn voor de reis naar Tsjecho-Slowakije hadden die stomme Hanswürsten van de Duitse spoorwegen het in hun hoofd gehaald om te gaan staken!" Gelukkig reden de internationale treinen wel. De redactieleden logeerden in een kostschool in Svetla en stonden op de eerste avond voor een onverwachte uitdaging. De gaarkeuken van de school serveerde stinkende grijze ballen in een soort zoute bouillon. Gelukkig troffen ze, nadat ze beleefd een paar kleine happen genomen hadden, een *weinstube* aan waar ze friet en vlees konden bestellen. Daar hebben ze alle avonden gegeten voordat ze naar Praag reisden. Meteen bij aankomst op de school kwamen de redactieleden als 'leraren' voor groepjes leerlingen te staan. Er werd Duits en Engels gesproken; dat ging tamelijk moeizaam aangezien de leerlingen pas anderhalf jaar Engelse les kregen. Met behulp van het woordenboek, tekeningen en gebarentaal lukte het toch

aardig om met de leerlingen te converseren, zo blijkt uit de ML-editie van 1992, waarin twee leuke interviews staan met een paar leerlingen. In het gesprek met twee jongens gaat het over het verschil tussen jongens en meisjes. De jongens zijn blij dat ze jongens zijn, omdat: "Meisjes zijn slap, die kunnen niet ijshockeyen." Waarop Annemieke en Sabine reageerden door hen uit te dagen om armpje te drukken. "Verloren van een jongetje van dertien, godverdomme!" Annemieke vroeg of ze al verliefd waren op meisjes in de klas. Ze keken haar verbaasd aan. De ene jongen legde uit dat je pas op je vijftiende verliefd mag zijn en de andere jongen voegde daaraan toe: "En je trouwt op je vijfentwintigste." Er werd ook over de politiek en de revolutie gesproken. "Ja, ons leven is veel beter geworden. We kunnen nu zeggen en denken wat we willen."

Het bezoek aan Svetla wordt voor de redactie onvergetelijk. Een 'Hexenfeest' met fakkels in het donker met de leerlingen, het paardrijden bij een lerares, een wandeling door de natuur met gezang onder leiding van Sabine en het barbecueën met de leerlingen in het bos dichtbij Svetla. De

De redactie met kinderen uit Svetla

cultuurverschillen en de armoede maakten ook een grote indruk op de redactie. Jelle schrijft dat de lerares Duits en haar man met een gezamenlijk inkomen van vierhonderd gulden net rond kunnen komen. En tekent daarbij op: "Beschaamd over onze relatieve rijkdom proberen we zoveel mogelijk te trakteren, maar het valt moeilijk daarmee niet hun trots te krenken." Op de laatste dag in Svetla ging de redactie lessen volgen op de school. Wat opviel was dat de leerlingen opstonden wanneer de leerkracht de klas binnentrad. De leerlingen zongen liedjes voor hun nieuwe vrienden uit Holland en vertelden hun raadsels in het Duits. De redactie kreeg afscheidscadeautjes en ging lunchen met de *direktorin* van de school en de lerares Duits in de *weinstube*. Na lang aandringen mochten de redactieleden de rekening betalen. Iedereen liep met hen mee naar het station, zelfs allerlei kinderen die zij niet eerder gezien hadden. Het avontuur zette zich voort in Praag. Dat was meer voor het plezier van de reis en viel niet onder het 'democratie brengen'. Ze ontdekten de stad, dronken bier met studenten en gingen naar discotheken. Na de reis brachten ze in 1992 een dikke ML-vakantie-editie uit vol verhalen over hun avonturen in Svetla en Praag.

Op 15 maart jongstleden trof ik de redactie in café de Uiver. De kroeg was stampvol, niet ideaal voor een reünie van oud-redactieleden van *Mirabile Lectu*. We weken uit naar de Polobar, maar ook deze bleek niet geschikt vanwege de ongezelligheid en afleidende tv-schermen. Driemaal is scheepsrecht. De derde kroeg, de bar van restaurant ML, was zeer toepasselijk voor het weerzien van de groep. Niet alleen qua sfeer maar vooral vanwege de

Reünie van de oud-ML-redactie, v.l.n.r. Erik Baronner, Jelle, Floor, Annemieke, Sabine, Solveigh en Stijntje

naam, ML. Baronner kwam iets later. "Wat een kroegentocht was dit", zei hij glimlachend. Er waren veel berichten gestuurd over de ontmoetingsplaats in de groepsapp die voor de gelegenheid was aangemaakt.

De meesten hadden elkaar in geen jaren gezien en vonden dat iedereen flink veranderd was. Behalve hun oude mentor Baronner, die leek precies hetzelfde als vroeger. We bestelden (alcoholvrij) bier, wijn en een paar borrelplanken. Uiteraard werd Svetla uitvoerig besproken, maar ook de verschillende rollen binnen de redactie. Zo schreef Floor columns over het nachtleven in Haarlem: *Haarlem bij nacht*. Annemieke, Sabine en Solveigh deden het 'platte vermaak', quizjes zoals: *Ga jij een succesvolle brugger worden?* Maar ook horoscopen, probleemrubrieken, ingezonden brieven en populairste-leraar-verkiezingen. Sabine schreef ook opiniestukken en verzorgde de kalligrafie. Stijn schreef over kunst en cultuur, zij maakte verhalen over de tentoonstellingen in de stad en hield bijvoorbeeld een interview met de architect van de verbouwing van het Stedelijk. Met Sabine deed Stijn ook interviews met (nieuwe) leraren. Solveigh schreef en tekende; zij is verantwoordelijk voor alle prachtige tekeningen in de ML en de karakteristieke covers van de krant. Jelle was naast columnist de 'computer guy'; hij deed de vormgeving van de krant. Hij was bovendien de enige jongen in de redactie. "Ze negeren je op een gegeven moment en dan hoor je alle roddels die je normaal niet hoorde." De redactieleden schreven echt voor zichzelf, niet doelgroepgericht. Dat deed echter niet af aan het leesplezier of de kwaliteit. Toen zij erbij kwamen, lag de krant op sterven. Deze redactie heeft hem weer leven ingeblazen.

Al snel bekroop mij het gevoel dat ik te gast was bij een redactievergadering zoals zij die vroeger hielden in de oude Toneelschuur. Een vergadering waar veel biertjes werden gedronken en van alles werd besproken voordat de plannen voor de schoolkrant aan bod kwamen. Er werd natuurlijk niet binnen gerookt zoals vroeger. Baronner: "Floor, rook jij nog steeds? Jij was de grootste roker." Ik vroeg Baronner nog of de krant veel werd gelezen toen. "Als hij tijdens de les werd uitgedeeld, ja." Mijn werk zat erop, ik maakte de groepsfoto en verliet ML en liet de oud-ML'ers achter, die als vanouds met elkaar gingen eten.

Baronner vertelde tijdens de reünie dat hij noch voor, noch na de Svetla-reis door een ouder was aangesproken: "In die tijd gaven ouders hun kinderen vol vertrouwen mee en rekenden ze op de zelfstandigheid van hun kinderen." •

In Aeternumprijs 2025

Lex Weiler

Het In Aeternum Fonds stelt elk jaar een geldbedrag ter beschikking voor het realiseren van bijzondere ideeën of wensen van leerlingen voor de school. Het bestuur van het fonds bestaat uit docenten en een of meer oud-leerlingen.

Dit jaar worden er in het kader van de In Aeternumprijs dertig ezels aangeschaft. Niet om het intelligentieniveau van het leerlingenbestand omlaag te brengen, maar om het schilderen van onze leerlingen op het peil van Frans Hals te tillen: schildersezels, kortom. Het voorstel voor de aanschaf van de ezels is afkomstig van vierdeklasleerlingen Djennah Ricke en Marina van Panhuys. •

Colofon

Redactie
Freddy Groot (eindexamen 1977)
Jan-Piet Knijff (eindexamen 1984)
Kasja van Nimwegen (eindexamen 2019)
Steinn Willem de Boer (eindexamen 2021)
Lex Weiler (docent klassieke talen)

Eindredactie
Marije de Jager (eindexamen 1976)

Vormgeving
Ignacio Carmona
Maurine van Mourik (eindexamen 2001)

Druk
Ferry Lammers

Contact
freddygroot@gmail.com

STEDELIJK GYMNASIUM HAARLEM

IAML verschijnt digitaal en wordt verspreid via e-mail en op www.sghaarlem.nl
Een (gewijzigd) e-mailadres doorgeven kan via administratie@sghaarlem.nl

Stedelijk Gymnasium
Prinsenhof 3, 2011 TR Haarlem
telefoon 023-5125353 (receptie)
e-mail administratie@sghaarlem.nl
website sghaarlem.nl
Bank: NL87 ABNA 0845 5165 66
Giro: NL46 INGB 0002 3046 88